

Suomi toisena kielenä

Osaamiskokonaisuus 3

Tee tekstejä
SELKOMATERIAALI

Työryhmä: Henna Hakala, Essi Puumalainen, Tuija Takala ja Anna-Liisa Hyvärinen

Rahoittaja:

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ
UNDERSVINGS- OCH KULTURMINISTERIET

Sisällys

1. Johdanto: opettajalle ja opiskelijalle.....	2
2. Osaamistavoitteiden sanoja	3
3. Mitä on monilukutaito?	7
4. Minkälainen on hyvä teksti?	9
5. Mitä on hyvä kieli?	15
6. Mitä ovat alan ja työelämän tekstit?	20
7. Miten teet esityksen?	35
8. Lähteet.....	39

1. Johdanto: opettajalle ja opiskelijalle

Pakollisessa S2-opinnossa on kolme osaa eli osaamiskokonaisuutta.

**Tässä materiaalissa on osaamiskokonaisuuden 3 asioita:
Teet erilaisia tekstejä.**

Materiaalissa on asioita näistä osaamistavoitteista:

- Ilmaiset tunteita, ajatuksia ja mielipiteitä tavoitteiden mukaan.
- Käytät pääosin kielen perusrakenteita.
- Kirjoitat tekstejä.
Käytät kielen sääntöjä niin, että ne sopivat tarkoitukseen.
- Teet oman alasi tekstejä, jotka sopivat työelämän tekstien käytäntöihin.
- Käytät viestinnässä tieto- ja viestintätekniikkaa, joka sopii tarkoitukseen.
- Käytät viestinnässä monilukutaitoa niin, että se sopii tarkoitukseen eli löydät, yhdistät, muokkaat, tuotat, esität ja arvioit tietoa.

Teet erilaisia tekstejä ja opit tekstilajeja ja niiden käytäntöjä.
Materiaalissa on myös harjoituksia.

Opettaja antaa lisäohjeita harjoituksiin.
Opettaja antaa myös ohjeet, miten hän arvioi koko S2-opinnon, 4 osp.

2. Osaamistavoitteiden sanoja

ilmaista ilmaisu	<p>Ilmaiset, kun sanot, kirjoitat tai kerrot muuten, mitä ajattelet ja tunnet.</p> <p>Suullinen ilmaisu tarkoittaa puhetta. Kirjallinen ilmaisu tarkoittaa kirjoittamista</p>
tavoite, tavoitteet viestinnän tavoitteet	<p>Kun ihmisellä on tavoitteita, hänellä on päämäärä. Esimerkiksi hän haluaa tehdä jonkin asian tai saada jonkin asian.</p> <p>Ilmaisun tavoitteet tarkoittavat, että haluat parantaa viestinnän taitoja, esimerkiksi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tekstien kirjoittaminen • esitys ja esiintyminen • keskustelu • perusteleminen • jne.
tavoitteellisuus tavoitteellisesti	<p>Teet asioita siksi, että haluat päästä tavoitteeseen.</p> <p>Esimerkiksi harjoittelet kirjoittamista, koska tavoitteesi on ilmaista tekstissä ajatuksesi ja kirjoittaa hyvin. Toimit silloin tavoitteellisesti.</p>

<p>teksti, tekstit tekstien tuottaminen</p>	<p>Teksti voi olla</p> <ul style="list-style-type: none"> • kirjoitus • puhe • kuva • video • ääniä. <p>Tuotat eli teet tekstejä: kirjoitat, puhut, teet esityksen jne.</p> <p>Usein sana <i>teksti</i> tarkoittaa tekstiä, joka on kirjoitettu.</p>
<p>oma ala</p>	<p>Opiskelet nyt jotain alaa, esimerkiksi ravintola-alaa, rakennusalaa, sosiaali- ja terveystaloutta jne.</p> <p>Se on oma alasi.</p> <p>Saat ammatin eli osaat työn alalta, jota opiskelet ja josta valmistut.</p>
<p>työelämä</p>	<p>Työelämä tarkoittaa työpaikkoja ja työtä sekä kaikkia tilanteita työpaikoissa.</p>
<p>oman alan ja työelämän tekstit tekstilajit</p>	<p>Joka alalla on tekstejä, joita alan työntekijät käyttävät.</p> <p>Joka työssä eli työelämässä on siis alan tekstilajeja.</p> <p>Niitä voivat olla esimerkiksi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ohje • raportti • sähköposti • jne.

<p>tekstien käytäntö, käytännöt</p> <p>tekstikäytännöt kielen käytännöt</p>	<p>Käytäntö on tapa tai malli, jonka mukaan ihmiset tekevät asioita.</p> <p>Tekstikäytännöt ovat tekstejä ja tekstien malleja, joita työntekijät käyttävät työssä. Työntekijät osaavat tehdä tekstejä, joita he tarvitsevat työssä. He käyttävät kieltä, joka sopii tekstiin, eli he osaavat kielen käytännöt.</p>
<p>rakenne, rakenteet kielen perusrakenteet</p>	<p>Rakenne tarkoittaa osia, joista tulee kokonaisuus.</p> <p>Esimerkiksi lause syntyy, kun sanat ovat tietyssä järjestyksessä ja sanat tietyssä muodossa. Se on lauserakenne.</p> <p>Käytät suomea niin, että osaat tärkeimmät rakenteet</p> <ul style="list-style-type: none"> • sanoissa • lauseissa • virkkeissä • tekstin osissa, esimerkiksi otsikot ja kappalejako. <p>Käytät myös kieltä, joka sopii tekstin tarkoitukseen.</p>

viesti, viestit viestiä viestintä	<p>Viestit voivat olla esimerkiksi puhetta, kirjoitusta, kuvia jne.</p> <p>Ihmiset siis viestivät tietoja, ajatuksia tunteita jne.</p> <p>Se on viestintää.</p>
tieto- ja viestintäteknologia	<p>Kännykät, tablettitietokoneet ja tietokoneet ovat tieto- ja viestintäteknologiaa.</p> <p>Ne ovat laitteita ja ohjelmia, joilla ihmiset viestivät toisilleen.</p> <p>Opiskelussa ja työssä valitset ne niin, että ne sopivat tilanteeseen ja viestinnän tarkoitukseen.</p>
monilukutaito	<p>Hankit, yhdistät, muokkaat, tuotat, esität ja arvioit tietoa.</p> <p>Se on monilukutaitoa.</p> <p>Osaat käyttää tekstejä eri tilanteissa ja eri välineissä.</p> <p>Teksti voi olla</p> <ul style="list-style-type: none"> • kirjoitus • puhe • kuva • video • ääniä <p>tai niiden yhdistelmiä.</p>

3. Mitä on monilukutaito?

Monilukutaito on sitä, että

- luet ja ymmärrät erilaisia tekstejä
- ymmärrät erilaisten tekstien tavoitteet ja sisällöt
- tulkitset tekstejä eli selvität, mitä asioita tekstissä ilmaistaan ja miten asiat ilmaistaan.
- teet itse erilaisia tekstejä
- arvioit omia, muiden ja median tekstejä.

Teksti voi olla

- kirjoitus
- puhe
- kuva
- kuvio
- taulukko
- video
- ääniä

tai tekstissä on joitain niistä
tai niitä kaikkia.

Nykyisin tekstit ovat usein digitaalisia
eli ne ovat netissä.

Siksi myös sinä käytät
tieto- ja viestintäteknologiaa.

Se tarkoittaa laitteita ja ohjelmia,
joilla ihmiset viestivät toisilleen netissä.

Harjoitus

Katso, kuuntele ja lue [Selkouutisten teksti](#)

[Liikettä syksyyn: kolme lajia, jolla kunto kasvaa.](#)

Vastaa kysymyksiin:	Tee oma teksti:
<ul style="list-style-type: none"> - Kuka on kirjoittaja? - Milloin teksti on ilmestynyt? - Missä teksti on julkaistu? - Mikä on tekstin otsikko? - Mitkä ovat tekstin 5–8 tärkeää asiaa? - Mitä kuvissa on? - Mitä kuvat kertovat sinulle? - Mikä tavoite tai tarkoitus tekstillä on? - Onko tekstissä tietoa, mielipiteitä vai mainoksia? - Mikä on tekstin tekstilaji? (Tekstilajeista on tietoa opinnon osassa 2). - Onko teksti luotettava? Miten selvität sen? - Mitä mieltä olet tekstistä? Miksi?	<ul style="list-style-type: none"> - Kerro ääneen tekstin pääasiat omin sanoin. - Äänitä se kännykällä ja kuuntele. - Kerroitko selkeästi kaikki tärkeät asiat omin sanoin? - Kirjoita lyhyt teksti, jossa on tekstin pääasiat omin sanoin ja sinun mielipiteesi aiheesta. Perustele mielipiteesi. - Kirjoita tekstin loppuun lähde. (Tekijänoikeuksista ja lähteistä on tietoa opinnon osassa 2.) - Pyydä palautetta ryhmän opiskelijalta. Onko tekstissäsi tärkeät asiat selkeästi?

4. Minkälainen on hyvä teksti?

Teksteistä ja tekstilajeista on tietoa

tämän opinnon materiaalissa 2:

**”Käytät ja arvioit tekstejä,
joita hankit eri lähteistä”.**

Kirjoitat hyvän tekstin,

kun käytät **asiatyyliä**.

Asiatyyli on

- selkeää
- yksiselitteistä eli asian voi ymmärtää vain yhdellä tavalla
- tarkkaa kieltä
- hyvää yleiskieltä – ei puhekieltä.

Asiatyyliä on myös se,

että **kieli sopii tilanteeseen**.

Esimerkiksi kirjoitat **työpaikan tekstit**

asiallisella suomen kielellä.

Silloin kirjoitat suomen kielen sääntöjen mukaan:

- isot alkukirjaimet virkkeiden alussa
- kokonaiset sanat
- kokonaiset lauseet ja virkkeet
- pilkut ja pisteet.

Käytä asiatyyliä teksteissä,

joissa välitetään tietoa tai ohjeita:

- hakemus
- raportti
- tiedote
- ohje
- sähköpostiviestit.

Työn ja opiskelun tekstit ovat erilaisia kuin tekstit,
joita kirjoitat kavereille.

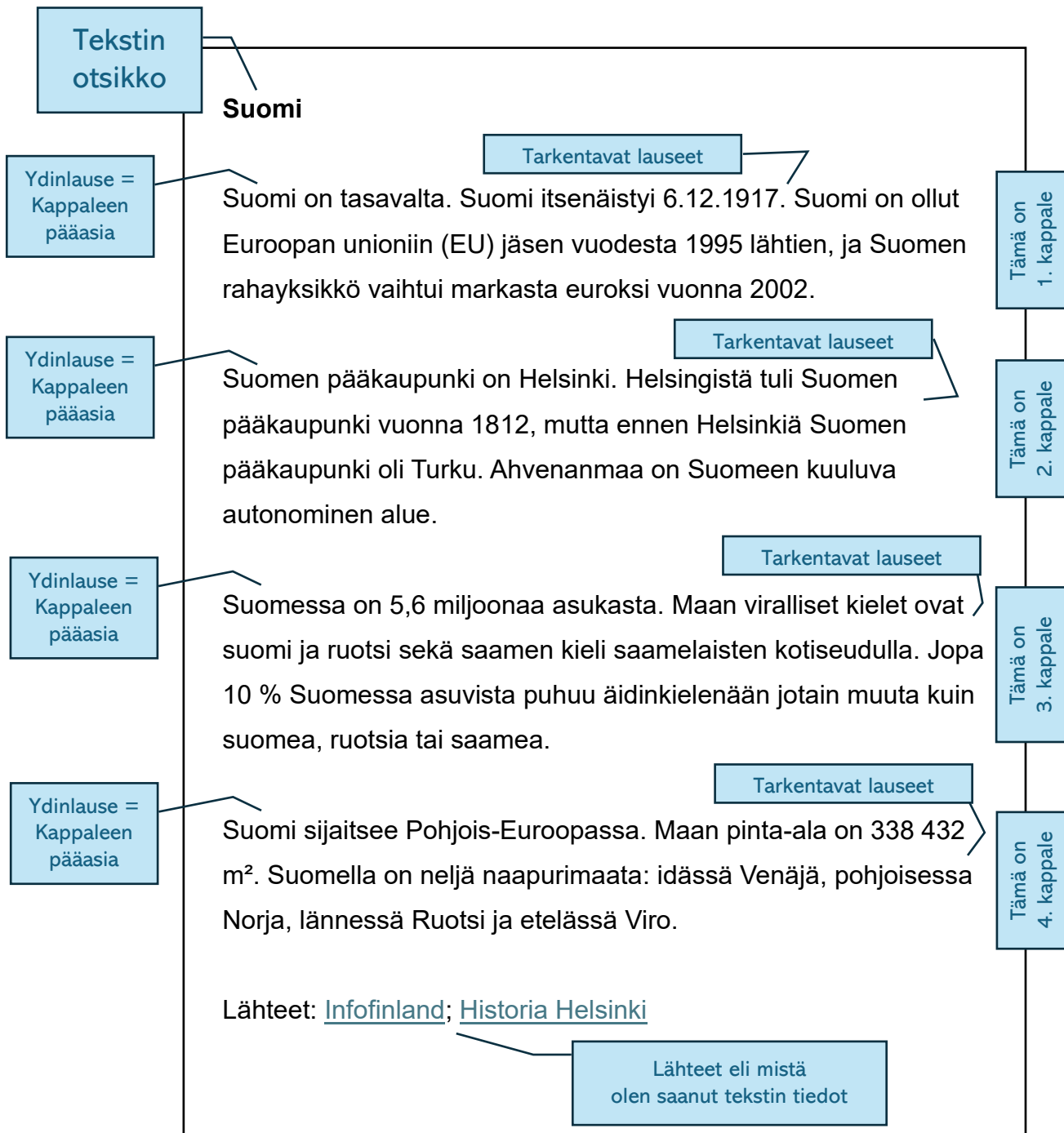
Niissä kieli voi olla vapaata

ja voit käyttää hymiöitä. 😊

Asiatyyli:

- Tekstissä on otsikko eli tekstin nimi.
- Sanat ovat tarkkoja ja kokonaisia.
- Lauseet ja virkkeet ovat kokonaisia.
- Lauseissa on pilkut ja pisteet.
- Teksti on jaettu kappaleiksi.
- Tekstiä on helppo lukea.
Lukemista auttaa se, että
  - Kappaleessa on ydinlause,
joka kertoo kappaleen pääasian.
  - Kappaleen muut lauseet tarkentavat asiaa.
- Tekstin lopussa on lähteet,
jos informaatio eli tieto on kirjasta,
artikkelista tai Internetistä.

Esimerkki asiatyylissä:

Tarkista tarkka ohje lähteiden merkinnästä: oppimateriaali opinnon osasta 2.

Lähde merkitään näin:

Lähde: InfoFinland.fi. Tietoa Suomesta: <https://www.infofinland.fi/fi/information-about-finland>. Viitattu 11.11.2024.

Harjoitus 1

Korjaa teksti asiatyylin mukaiseksi.

- Erottele otsikko alleviivaamalla.
- Jaa teksti kolmeen kappaleeseen siten, että merkitset kappalerajat pystyviivalla.
- Kirjoita, mihin tulee isot alkukirjaimet ja pilkut.
- Korjaa tekstin lähdemerkintä.

opiskelutekniikka

kun aloitat ammatin opiskelun sinun pitää ottaa vastuu omista opinnoistasi. ammatilliset opinnot edellyttävät motivaatiota itsekuria ja keskittymiskykyä. opiskelemisessä on osattava työskennellä itsenäisesti. omat vapaa-ajanmenot täytyy suunnitella niin että opiskelulle jää riittävästi aikaa. oikealla opiskelutekniikalla on suuri ja positiivinen vaikutus opiskeluun. kun löydät sinulle parhaan opiskelutekniikan opiskelu on helpompaa ja mukavampaa. siksi on tärkeää miettiä millä tavalla sinä opiskelet ja opit. näin aikaa jää opiskelun lisäksi muuhunkin elämään. erilaisista opiskelutekniikoista kannattaa etsiä vinkkejä. internetin lisäksi opettajallasi ja opiskelukavereillasi voi olla hyviä neuvoja. voit kysyä esimerkiksi siitä miten he valmistautuvat testiin tai miten paljon he käyttävät aikaa kotitehtävien tekemiseen. muista kuitenkin että kaverin paras opiskelutapa ei välttämättä ole sinulle sopiva opiskelutekniikka. lähde <https://www.studentum.fi/tietoa-opiskelijalle/opiskelutekniikka-12356>

Harjoitus 2

Korjaa lauseet.

Kirjoita isot alkukirjaimet oikein.

Lisää lauseisiin pilkut ja pisteet.

Korjaa myös muut virheet.

1. minä opiskelen Ammattiopistossa

---

2. minun Opinnot kestää vielä kaks vuotta

---

3. Olen ollut jo ekassa harjoittelussa

---

4. Ystäväni alex joka on Venäläinen ei ole vielä löytäny Yritystä jossa hän
voisi tehdä harjoittelun

---

5. ei se minullekaan ollut Helppoa mutta onneksi Ope auttoi.

Harjoitus 3

Lue sähköpostit.

Vastaa sitten kysymyksiin.

Viesti 1

Hei opettaja

Olen merkonomiopiskelija ryhmästä ABC123.
Pahoittelen, että otan yhteyttä näin viime tipassa.

Haluaisin kysyä huomisen matematiikan testistä.
Olisiko mahdollista tehdä testi vasta ensi viikolla?

Olen ollut leikkauksessa ja pois koulusta yli kaksi viikkoa. Minulla ole kaikkia testimateriaaleja ja tällä hetkellä olen vielä melko väsynyt.

Palaan huomenna kouluun, sillä haluan pysyä mukana opinnoissa.

Ystävällisin terveisin, Karoliina

Viesti 2

Hei ope!
mä teen testin vasta ensiviikolla.
ennoo päässy kouluun ku oon ollu kipiä
pistäkstestimatskua tulemaan.
enkä tiä tuunkohuomenna.
t: karoliina

Kertaa, mitä asiatyyli tarkoittaa.

Lue sitten viestit.

Vertaa viestejä:

- Mikä viestissä 1 on asiatyyliä?
- Mikä viestissä 2 ei ole asiatyyliä?

5. Mitä on hyvä kieli?

Tavoite on, että kirjoitat suomea hyvin.

**Hyvä kieli on selkeää,
ja sitä on helppo lukea ja ymmärtää.**

Silloin lukija ymmärtää sanat ja lauseet
eli sinun ajatuksesi.

Tarkista aina tämä:

virkkeen alussa on iso kirjain

ja lopussa piste, huutomerkki tai kysymysmerkki.

Virkkeissä on lauseita ja lauseen osia.

Siksi käytetään pilkkuja.

Osaat myös oikeinkirjoitusta

eli kirjoitat sanat oikein.

Harjoitus: korjaa teksti

hyvä teksti on sellainen että siinä on alussa otsikko. otsikko kertoo
tekstin aihen. teskti alkaa tarkealla asialla. yhdessa kappaleessa
kirjoitetaan yhdesta tärkeästä asiasta. seuraavassa kappaleessa
onuusi tärkeä asia

lukijan on helppo lukea hyvaa tekstia koska asiat on siinä selvästi
lukija ymmärtää silloin tärkeät asiat

Harjoittele **kielen perusrakenteita**.

Osaat suomen kielen perusrakenteet,

kun:

- **osaat verbien pääaikamuodot**, eli
  - osaat kertoa tapahtumia nykyisyydestä (esim. mitä sinä teet nyt)
  - osaat kertoa menneisyydestä (esim. mitä sinä teit eilen),
  - osaat kertoa tulevaisuudesta (esim. mitä aiot tehdä huomenna)
- **osaat tehdä lauseita ja virkkeitä**
  - osaat kirjoittaa erilaisia lauseita (esim. että- ja mutta-lauseet)
  - osaat käyttää väli- ja päättömerkkejä (esim. pilkut ja pisteet)
  - osaat käyttää isoja alkukirjaimia
- **osaat konditionaalin**

Kertaa asiat konditionaalista opinnon materiaalista:
Osaamiskokonaisuus 1,
Toimit erilaisissa vuorovaikutustilanteissa.
- **osaat taivuttaa sanoja** ja ymmärrät **sanojen eri tehtäviä lauseessa** (esimerkiksi kysymyssanat millainen, mikä, missä jne.).

Harjoitukset

1. Taivuta verbit oikeassa persoonassa ja aikamuodossa.

Mikko _____ (aloittaa) opiskelun ammattiopistossa ensi syksynä. Hän _____ (haluta) talonrakentajaksi, joten hän _____ (valita) opiskelun tekniikan alalla. Ensin hänen täytyy _____ (opiskella) teoriaa koulussa ja _____ (harjoitella) ennen kuin hän voi _____ (mennä) työssäoppimisen harjoitteluun. Kesällä Mikko ja hänen kaverinsa Markus _____ (olla) kesätoivissa rautakaupassa, jossa he _____ (tutustua) moniin eri rakennusvälineisiin.

2. Kirjoita sivulauseen eteen sopiva konjunktio.

- a) Eilen Mikolla oli ammatillisia aineita _____ yhteisiä tutkinnon osia.
- b) Mikko yritti opiskella ahkerasti, _____ matematiikka on hänelle vaikeaa.
- c) Mikon mielestä matemaattiset aineet ovat tärkeitä, _____ hän tarvitsee niiden tietoa työssään.
- d) Hänen täytyy osata laskea yksikkömuunnoksia, _____ hän esimerkiksi mittaa jotain.
- e) Mikon ammattiopistolla on tukipajoja, _____ hän tarvitsee lisäapua.
- f) Mikko on sitä mieltä, _____ hän saa tarpeeksi tukea koulussa.

3. Taivuta sanat oikeassa sijassa.

Ensimmäisen _____ (opintovuosi) keväällä Mikko esittelee opiskelua _____ (ammattiopisto) 9. luokkalaisille. Hän kertoo, että jokaiselle tehdään ensin oma _____ (suunnitelma) opinnoista eli HOKS. _____ (tutkinto) kuuluu ammatillisia aineita ja yhteisiä tutkinnon osia (YTO). YTO-opintoja ovat esimerkiksi matematiikka ja

englanti. Ammatillisiin opintoihin kuuluu työssäoppimisen jaksot, ja niiden lopussa on näyttö, josta saa _____ (arvosana).

Mikko kertoo myös, että ahkera opiskelija voi valmistua aikaisemmin kuin kolmessa vuodessa. Se on itsestä kiinni. Hänen mielestään YTO-opinnot ovat tärkeitä, eikä niiden suoritusta saa jättää _____ (opinto) loppuun.

Mikko kertoo, että ammattiopiston _____ (henkilökunta) on ystävällistä ja auttavaista. Jokaisella opiskelijalla on oma _____ (ohjaava opettaja), joka vastaa HOKSin tekemisestä _____ (opiskelija) kanssa. Tietysti jokainen henkilökuntaan kuuluva auttaa _____ (kysymykset). Jos _____ (ammattiopisto) jälkeen haluaa hakea _____ (ammattikorkeakoulu), apua voi kysyä opinto-ohjaajalta.

Vinkki:

Saat apua verbien ja substantiivien taivutuksesta

[Kielitoimiston sanakirjasta](#) (ei selkokielen).

Sanakirjaa voi käyttää myös ruotsiksi ja englanniksi.

Sanakirja antaa myös esimerkkejä sanojen käytöstä.

Täällä voit harjoitella kielen rakenteita lisää:

Luostarinen, Aino: [Aikamuodot \(imperfekti, perfekti, pluskvamperfekti\)](#)

[Wordwall. Yhteisö. Suomi toisena kielenä. Perfekti vai imperfekti.](#)

[Sä osaat! Objektin sijamuoto.](#)

[Vanajaveden opisto. Osaan suomea. Sivulause.](#)

[Suomi toisena kielenä \(S2\). Lukiomateriaali.fi.](#) Aiheet: verbityypit, aikamuodot, modukset, sijamuodot, adjektiivit, adverbiaali, adjektiivien vertailu, lauseenjäsennys, predikaatti, subjekti, objekti, predikaatiivi, adverbiaali ja sivulauseet.

[Osaan suomea](#), aiheet: imperfekti, pronomineja, adjektiiveja, järjestysluvat, sanaluokat, imperatiivi, passiivi, konditionaali, verbiketjut, infinitiivit, verbiparit (objekti vai ei?), adjektiivien vertailumuodot, sijamuodot, sanatyyppit, perfekti, pluskvamperfekti, peruslause, objektillause, verbiketjulauseet, nesessiivilause, sivulause ja sanojen johtaminen.

[Yle Oppiminen. Rakennetehtäviä](#), aiheet: sanojen taivutus.

6. Mitä ovat alan ja työelämän tekstit?

Tässä materiaalissa on
esimerkkejä työelämän teksteistä:

- työselostus eli työseloste eli raportti
- ohje
- sähköposti
- CV.

Opettaja antaa sinulle kirjoitustehtäviä.

Seuraavilta sivuilta saat
malleja ja esimerkkejä teksteistä.

Käytä niitä apuna,
kun harjoittelet tekstejä.

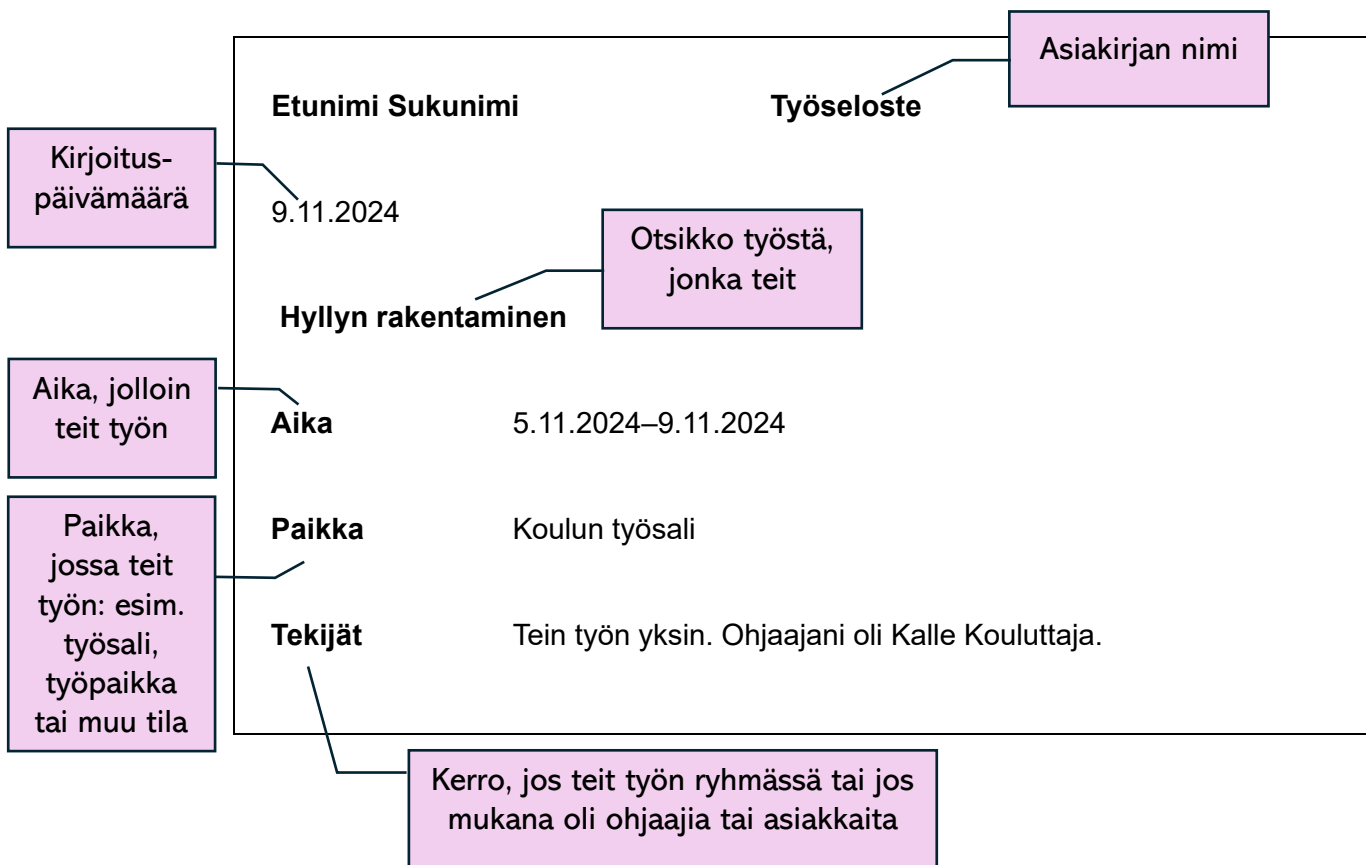

Työselostus eli työseloste tai raportti

Tässä on ohje,
mitä asioita kirjoitat **työselosteeseen eli raporttiin**.
Työseloste tarkoittaa,
että selostat eli selität työn asiat.

Kirjoitat:

- Mitä työtä teit?
- Missä teit työn?
- Miksi teit työn?
- Miten suunnittelit työn?
- Mitä teit työn aikana?
- Miten onnistuit työssä?

Tavoite

Kirjoita kokonaisin lausein: Miksi teit työn?
Mitä sinun oli tarkoitus oppia ja opiskella?
Kuka oli asiakas tai kenelle työ oli suunniteltu?

Muut tiedot

Kirjoita tähän tietoja, jotka selittävät, miten työ liittyy opiskeluun. Kirjoita kokonaisia lauseita.
Esimerkiksi: Tein työn oppisopimuksen aikana opintojen toisena vuotena. / Tein työn opettajan ohjauksessa tutkinnon osassa x. / Tein työn koulutussopimuksen jaksolla työpaikalla X (työpaikan nimi).

Ohjeet?
Riskit?
Vaarat?
Suojavarusteet?

Työturvallisuus

Kirjoita kokonaisin lausein: Mitä ohjeita oli turvallisuudesta? Mitä riskejä eli vaaroja työhön liittyi? Mitä suojavarusteita käytit ja miksi?

Työvälineet, koneet ja materiaalit

Kirjoita kokonaisin lausein: Mitä työvälineitä ja koneita käytit? Mitä materiaaleja käytit työssä? Miksi valitsit juuri ne materiaalit?

Työvaiheet

Kirjoita kokonaisin lausein jokainen työvaihe. Työselostus eli raportti voi olla lyhyt tai pitkä. Raportin pituuteen vaikuttaa, mitä työtä teit ja kuinka paljon työssä oli eri vaiheita.

Esimerkiksi: kerro ensin materiaalien valinnasta. Kerro seuraavassa kappaleessa työn aloitusvaiheet jne. Tee raportin kappalejako niin, että kappaleiden välissä on tyhjä rivi. Joka kappaleessa on muutama lause.

Arviointi

Kerro kokonaisin lausein: Mikä työssä onnistui? Mitä olisi voinut tehdä paremmin tai toisin? Mikä oli vaikeinta? Mitä opit työn aikana? Minkälaista palautetta sait työstäsi eli mitä sinulle kerrottiin: miten onnistuit ja miten työtä voi parantaa?

Onnistumiset?
Haasteet?
Mitä opin?
Palaute?

Esimerkki työselostuksesta:

Yasmin Gatti

Työseloste

4.11.2024

Esityksen pitäminen

Aika 14.10.-1.11.2024

Paikka Ammatillinen oppilaitos X, luokkahuone B707

Tekijät Pidin esityksen yksin. Opettaja Simo Mäkinen arvioi esityksen.

Tavoite Esitys oli pakollinen tehtävä suomi toisena kielenä -kursilla (S2). Esitys piti tehdä suomalaisesta kirjailijasta. Minä valitsin aiheeksi Elias Lönnrotin. Tehtävän tarkoitus oli tutustua suomalaisiin kirjailijoihin, heidän elämäänsä, työhönsä ja teoksistaan. Esitys pidettiin omalle S2-ryhmälle.

Muut tiedot Tein tehtävän ensimmäisenä opiskeluvuoteni. Pidin esityksen kurssin luokkahuoneessa, kurssin opettajan ja muiden ryhmän opiskelijoiden läsnä ollessa.

Työturvallisuus

Tehtävään ei liittynyt muita riskejä kuin sairastuminen ennen esitelmäpäivää tai jännittäminen. Valmistauduin hyvin, mikä vähensi vähän esittämisen tuomaa jännitystä. En onneksi sairastunut.

Työvälineet, koneet ja materiaalit

Olin koonnut Elias Lönnrotin elämän tärkeät käänneet PowerPointille. Minulla oli mukana myös Lönnrotin merkkiteos Kalevala ja Mauri Kunnaksen Koirien Kalevala. Luin molemmista pienet pätkät. Halusin pitää esityksen selkeänä, joten en tuonut muita materiaaleja esitykseen.

Työvaiheet Opettaja antoi tämän tehtävän 14.10.2024. Minulle oli heti selvää, että pidän esityksen Elias Lönnrotista. Sain opettajalta kysymyslistan, joka auttoi rakentamaan esitystä.

Minun esityspäiväksi tuli 1.11.2024. Minulla oli kolme viikkoa aikaa tehdä esitys. Päätin, että valmistelen esitelmäni joka tiistai- ja torstai-iltapäivä, kun minulla on lyhyempi koulupäivä.

Aloitin työskentelyn etsimällä tietoa Lönnrotin lapsuudesta, nuoruudesta, aikuisuudesta ja vanhuudesta. Selvitin myös, mitä ja missä hän opiskeli sekä, millainen hänen työelämänsä oli. Kalevala on Lönnrotin tärkein

teos. Siksi valitsin tämän kirjan esimerkkikirjaksi esitykseen. Keräsin kaikki tiedot Word-tiedostoon.

Kun tiedonhakuprosessi oli valmis, valitsin esitykseen minun mielestäni olennaiset asiat. Aloin rakentaa PowerPoint-esitystä. Lopuksi vielä harjoittelin esityksen pitämistä kotona. Esityspäivänä kertosin vielä pääkohdat. Pidin esityksen 1.11.2024 toiseksi viimeisellä oppitunnilla.

Arviointi

Mielestäni aihe oli mielenkiintoinen ja siksi esitystä oli helppo tehdä. Etsin tosi paljon tietoa, ja informaation rajaaminen oli minusta vaikeaa. Esityksen pitäminen onnistui minusta hyvin. Aluksi olin kauhuissani, mutta jännitys väistyi, kun aloitin esityksen pitämisen. Osasin asian ulkomuistista, eli en lukenut tekstiä paperista. Kerroin kaiken oleellisen Lönnotin elämästä ja työstä. Näistä kaikista opettajakin antoi kiitosta. Sain esityksestä kiitettävän arvosanan.

Ajattelen, että olisin voinut puhua kuuluvammalla äänellä. Takapenkissä istuvat eivät kuulleet kaikkea hyvin. PowerPoint-esityksessä oli vähän liikaa tekstiä. Seuraavalla kerralla laitan vain avainsanat. Näistä opettaja myös kommentoi.

Opin, että kirjailijan työ on ollut kovaa ilman tietokoneita ja Internetiä. Kaikki piti kirjoittaa käsin ja tiedon etsiminen oli työlästä. Kirjailija joutuu usein etsimään paljon tietoa ennen kirjan kirjoittamista. Ennen tietokoneita kaikki tieto etsittiin kirjoista ja usein myös haastateltiin ihmisiä.

Opin myös, että tiedon etsiminen vie aikaa, vaikka minulla oli Internet apunani. Löysin paljon erilaista materiaalia Lönnotista, mutta vain muutama Internet-sivu oli luotettava. Opin, että pitää olla tarkkana, mitä tietoa Internetistä valitsee ja mitä uskoo.

Harjoitus

Kirjoita tästä koulupäivästä tai työpäivästä työseloste.

Ohje

Ohje on yleinen tekstilaji.

Sinä saat opiskelussa ja työssä

paljon ohjeita.

Voi olla myös niin,

että sinun täytyy työssä kirjoittaa ohjeita.

Kirjoita ohjeeseen selvästi,

mitä täytyy tehdä.

Kirjoita selvästi myös,

missä järjestyksessä asiat tehdään.

Esimerkki ohjeesta:

X:n työpaikka	Ohje
	10.11.2024
Taukotilan siisteys	
Kaikilla on hyvä olla taukotilassa, kun pidät sen puhtaana.	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Laita kahvinkeitin suodatinpussi bioroskakoriin. 2. Pese astiat, joita olet käyttänyt. 3. Pyyhi leivänmurut ja tahrat pöydältä. 4. Lakaise lattia. 5. Lajittele roskat. 6. Vie roskat ja laita roskakoreihin uudet roskapussit.	
Ystävällisin terveisin	
Opa Ohjaaja p. 043 222 7890	

Harjoitus

Kirjoita uudelle opiskelijalle ohje,
jossa on kuusi tärkeintä asiaa opiskelusta.

Sähköposti

Harjoittelit sähköpostia jo

S2-opinnon osaamiskokonaisuudessa 1:

Toimit erilaisissa vuorovaikutus tilanteissa.

Kertaa sieltä ohjeet.

Tässä on esimerkki sähköpostista:

Vastaanottaja	tyopaikka@harjoitteluun.fi
Kopio	oma.ope@ammattikoulu.fi
Aihe	Työssäoppimisen harjoittelu
Hei!	
Opiskelen rakennusalaan ammattiopistossa. Opiskelen ensimmäistä vuotta. Etsisin harjoittelupaikkaa työssäoppimiselle ensi kevääälle 2.5.-31.5.2025. Olisiko teidän mahdollista ottaa opiskelija ohjaukseen?	
Ystävällisin terveisin	
Mikko Jalkanen	

Harjoitus 1

Mitkä kielen rakenteet tekevät

Mikon viestistä asiallisen ja kohteliaan?

Harjoitus 2

Olet aloittanut uutena työntekijänä työpaikassa.

Kirjoita uusille työkavereille asiallinen viesti,
jossa esittelet itsesi.

Valitse pari.

Kuvittele, että pari on uusi työkaveri.

Te ette tunne toisianne.

Kirjoita parille kohtelias vastausviesti,
kun olet saanut häneltä sähköpostin.

Keskustelkaa yhdessä,
miten viestit onnistuivat.

- Olitteko asiallisia?
- Olitteko kohteliaita?
- Oliko viestit helppo lukea?
- Mitä voisi tehdä paremmin?

Harjoitus 3

Asiallinen ja virallinen sähköposti on kohtelias ja ystävällinen.

On tärkeää, että

- et kāske
- et vaadi
- et ole epäkohtelias.

Lue epäkohtelias viesti ja muuta se kohteliaaksi.

Vastaanottaja	arviointi.ope@ammattikoulu.fi
Kopio	
Aihe	Missä arvosana???
Hei olen tehnyt kurssi verkossa. Voitko lukea? Minun pitää saada numero nopeasti ennen kuin valmistun.	
Mikko	

Vastaanottaja	arviointi.ope@ammattikoulu.fi
Kopio	
Aihe	

Harjoitus 4

Sähköposti asiakaspalvelussa

Asiakaspalvelussa tarvitset
asiallista ja kohteliasta viestintää.

Sinun täytyy osata kirjoittaa
kohteliaasti: ”Ei”.

Käytä silloin esimerkiksi sanoja

- *valitettavasti*
- *olen pahoillani.*

Lue Mikon viesti asiakkaalle,

joka on kysynyt tarjousta remonttiin.

Mitä kohteliaita tapoja Mikko käyttää?

Vastaanottaja	asiakas@tarjous.fi
Kopio	
Aihe	Vs: Tarjouspyyntö remonttiin
<p>Hei!</p> <p>Kiitos viestistäsi! Meillä on valitettavasti nyt sellainen tilanne, että emme pysty ottamaan uusia työmaita tänä kesänä. Jos remontti on vielä syksyllä ajankohtainen, voit kysyä tarjousta uudelleen.</p> <p>Ystävällisin terveisin Mikko Jalkanen</p>	

Kirjoita itse kohtelias viesti asiakkaalle.

Asiakas on valittanut,

että hänelle on oltu epäkohteliaita.

Asiakasta ei ole tervehditty

eikä vastattu kysymyksiin.

Vastaanottaja	
Kopio	
Aihe	

Harjoitus 5

Tarvitset monessa paikassa CV:tä.

Joskus CV:tä sanotaan ansioluetteloksi.

Siinä kerrot lyhyesti itsestäsi esimerkiksi osaamisen muutamalla lauseella

- koulutus
- työkokemus
- kielitaito
- harrastukset
- tavoitteet.

Sinä olet ehkä jo kirjoittanut CV:n.

Päivitä se eli muuta se,

että se sopii tähän hetkeen ja tarkoitukseen!

Muuta CV aina tilanteen mukaan

ja silloin, kun olet saanut uutta osaamista.

Katso CV:n ohjeita ja malleja YTO-opinnon

[Opiskelu ja urasuunnitteluvalmiudet materiaalista,](#)

[sivut 25–28 \(VIERKO, aoe.fi\)](#)!

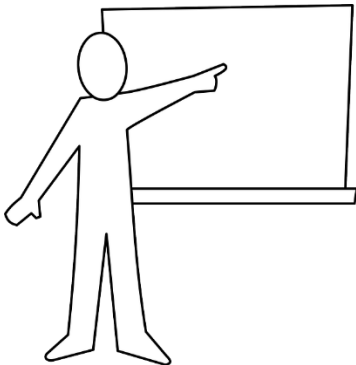
1. Päivitä CV:si.
2. Tallenna CV itsellesi.
3. Tallenna CV myös muotoon PDF.
4. Lähetä aina sähköpostin liitteessä PDF-muotoinen CV.
5. Opettaja antaa sinulle ohjeen, milloin kirjoitat hänelle kohteliaan sähköpostin, jonka liitteenä on CV.

7. Miten teet esityksen?

Tarvitset töissä esitystaitoa,
kun kerrot työpaikalla asioita muille
tai esittelet uutta asiaa,
työn menetelmää tai laitetta.
Myös opiskelussa teet erilaisia esityksiä.

Esitys ja esittäminen

- Otat huomioon kohderyhmän eli kenelle esität asiat.
- Olet vuorovaikutuksessa kuulijoiden kanssa: kysyt ja keskusteleet sekä vastaat kysymyksiin.
- Kerrot asiat selkeästi.
- Olet havainnollinen, esimerkiksi
  - Näytät kuvia tai esineitä, jotka sopivat aiheeseen.
  - Teet asian, josta kerrot.
  - Kerrot esimerkkejä.
- Käytät hyvää kieltä.

Esityksen apuna on usein

PowerPoint tai muu ohjelma,

jossa on esityksesi pääasiat.

Muista: yhdessä diassa on vain yksi asia

ja vain vähän tekstiä!

Diat ovat sinulle apu:

sinun on helppo kertoa pääasiat dioista

ja niiden lisäksi kerrot esimerkkejä

ja lisäasioita.

Kuulijoiden on myös helppo seurata,

kun esität asiat diojen avulla.

Esimerkki huonosta diasta:

- Otsikko on liian pitkä.
- Asioita on liikaa.
- Asioita selitetään liikaa.
- Teksti on liian pientä.

Hyvässä esityksessä on paljon erilaisia asioita

- Tarvitset monessa paikassa esityksiä, esimerkiksi koulussa ja työssä, ainakin joissain töissä.
- Ota huomioon kohderyhmän eli ihmiset, jolle esität asiat, eli valitse asiat heidän mukaansa.
- Ole vuorovaikutuksessa kuulijoiden kanssa: kysy ja keskustele sekä vastaa kysymyksiin.
- Kerro asiat selkeästi, ja se tarkoittaa sitä, että puhu selkeästi ja kerro asiat selkeässä järjestyksessä.
- Olet havainnollinen, esimerkiksi näytä kuvia tai esineitä, jotka sopivat aiheeseen. Tee asia, josta kerrot elä näytä se esityksen aikana.
- Kerrot esimerkkejä, sillä ne tuovat esitykseen mielenkiintoa.
- Käytät hyvää, asiallista kieltä, jota kaikki ymmärtävät.

Esimerkki hyvästä diasta:

- Otsikko on lyhyt ja selkeä.
- Diassa on vain yksi asia.
- Diassa on vain vähän tekstiä.

Hyvä esitys

- Ota huomioon ihmiset, joille esität asiat.
- Ota heidät mukaan:
  - Kysy asioita esityksesi aiheesta.
  - Vastaa kysymyksiin.

Harjoitus

Suunnittele esitys oman alan aiheesta.

Opettaja ehdottaa sinulle aiheita.

<p>1. Valitse aihe ja etsi tietoa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Valitse aihe. • Keskity pääasioihin. • Etsi tietoa. • Käytä luotettavia lähteitä. • Kirjoita muistiinpanoja. <p>2. Suunnittele esitys</p> <ul style="list-style-type: none"> • Valitse tärkeimmät asiat. • Valitse asioiden järjestys. • Kirjoita asiat PowerPointiin tai käytä jotain muuta, josta on apua esityksessä. • Suunnittele, mitä muuta on esityksessä:<ul style="list-style-type: none"> ○ esimerkit ○ kuvat ○ lyhyt video ○ mitä muuta? • Kirjoita loppuun lähteiden tiedot: kertaa ohjeet osaamiskokonaisuuden 2 materiaalista, <i>Käytät ja arvioit tekstejä, joita hankit eri lähteistä.</i>	<p>3. Harjoittele</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kokeile yksin, miten esitys etenee. • Harjoittelu auttaa: sinun on helppo kertoa asiat muille. <p>4. Esitä</p> <ul style="list-style-type: none"> • Se menee hyvin! • Kaikkia jännittää: se on tavallista. Se ei haittaa mitään!
--	---

8. Lähteet

InfoFinland.fi: <https://www.infofinland.fi/fi/information-about-finland/finland-in-brief>. Viitattu 4.11.2024.

InfoFinland.fi. Tietoa Suomesta: <https://www.infofinland.fi/fi/information-about-finland>. Viitattu 11.11.2024.

Kielibuusti. Portti suomen ja ruotsin oppimiseen: <https://www.kielibuusti.fi/fi>. Viitattu 21.10.2024.

Lukiomateriaali.fi: <https://blogi.eoppimispalvelut.fi/latu/s2/>. Viitattu 18.10.2024.

Luostarinen, Aino: [Aikamuodot \(imperfekti, perfekti, pluskvamperfekti\)](https://peda.net/p/AinoLuo/s2-a-luonnos/verbit/aipp)
<https://peda.net/p/AinoLuo/s2-a-luonnos/verbit/aipp>. Viitattu 18.10.2024.

Mikkola, Aila - Pasanen, Tarja - Takala, Tuija 2022: Pakollinen S2. Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä, suomi toisena kielenä. Itslearning-verkkomateriaali. Stadin AO, Helsinki.

Osaan suomea: <https://www.osaansuomea.fi/>. Viitattu 25.10.2024.

Pixabay. Tekijänoikeusvapaat kuvat: <https://pixabay.com/fi/>. Viitattu 21.10.2024.

Studentum. Tietoa opiskelijalle. Opiskelutekniikka: <https://www.studentum.fi/tietoa-opiskelijalle/opiskelutekniikka-12356>. Viitattu 4.11.2024.

Sä osaat: <https://saosaat.blogspot.com/2016/03/s2-objektin-sijamuoto.html>. Viitattu 18.10.2024.

Tekstilajit opetuksessa: <https://www.opf.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/tekstilaji-opetuksessa>. Opetushallitus. Viitattu 8.8.2024.

Vanajaveden Opisto. Osaan suomea: <https://www.osaansuomea.fi/sivulause/>. Viitattu 18.10.2024.

Wordwall. Perfekti vainimperfekti: <https://wordwall.net/fi-fi/community/s2/perfekti-vai-imperfekti>. Viitattu 18.10.2024.

Yle. Oppiminen. Suomen kielen YKItreenit, harjoitustehtäviä: perustaso. <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2015/12/15/perustaso-0>. Viitattu 25.10.2024.

Tämä materiaali on tuotettu VIERKO-hankkeessa vuonna 2024.

VIERKO on toteutettu Opetus- ja kulttuuriministeriön vuonna 2023 myöntämällä ammatillisen koulutuksen strategiarahoituksella. VIERKO on kuudenkymmenen- kahden (62) koulutuksen järjestäjän yhteisponnistus. Työtä on koordinoanut Keski-Uudenmaan koulutus- kuntayhtymä Keuda.

Hankkeessa on kehitetty vieraskielisen koulutuksen laatua ja kotimaisten kielten opetuksen tarjontaa ammatillisessa koulutuksessa.

Lisätietoa:

<https://www.keuda.fi/keuda/hankkeet/vierko/>

Oppimateriaalit:

CC BY-SA 4.0

[CC BY-SA 4.0 Deed](#) | [Nimeä-JaaSamoin 4.0 Kansainvälinen](#) | [Creative Commons](#)